

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jus Canonicum Ad Libros V. Decretalium Gregorii IX.

Huth, Adam

Augustæ Vindelicorum, 1732

12. De causa possessionis & proprietatis

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63433](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63433)

fixum, quia debitor est de fuga suspectus. L. 2. C. de jure dot. vel debitum in alio loco, qui nunquam comparet in loco statuto debitor &c.

TITULUS XII.

De causa possessionis & proprietatis

§. I.

De Possessione.

Q. 1. Quid & quotuplex sit possessio? Resp. Possessio à positione pedum vel sedium dicitur. Et vel sumi potest *objectivè* pro ipsa re possessa uti in L. 5. §. 10. ff. de reb. eor qui sub tutel. Vel *formaliter* pro ipsa detentione & insistentia rei, ut in L. 15. §. 3. ff. ex quib. caus. Mai. & hæc dici potest possessio *facti*, de qua h. potissimum agitur. Vel pro *effectu* seu *jure*, quod oritur ex rei detentione, & vocatur possessio *juris*, constituitque speciem juris realis. L. 44. §. ult. de acq. vel amitt. poss. & definitur, *jus reale seu legitima potestas detinendi rem ut suam, & commodis inde provenientibus fruendi.*

Resp. 2. Possessio *facti* definitur, *legitima detentio rei tanquam suæ, vel detentio rei corporis animi, & juris adminiculo;* quæ definitiones coincidunt. Dicitur 1. *Legitima*, non quasi omnis possessio facti sit justa aut fiat favente Lege, cum & fur rem furtivam possideat, sed quod fiat Lege non irritante, quomodo Laici inhabilitantur ad

ad possessionem rei sacræ. Deinde dicitur *detentio*, quæ acquiritur per apprehensionem rei veram vel fictam, & dum res apprehensa detinetur, possessio continuatur. Dicitur 3. *rei*, sive corporalis sit, sive incorporalis sit; possessio tamen rei incorporalis dicitur *c. 3. h. t.* quasi possessio. Dicitur 4. *ut suæ*. hoc est, cum intentione & animo eam verè sibi habendi & possidendi; unde colligitur corporalem tantum vel physicam rei apprehensionem non constituere possessionem *juridicam*, & benè vocari *Asininam*. Deinde commodatarius & depositarius possessores rei depositæ vel commodatæ non esse.

Resp. 3. Alia est possessio *naturalis*, alia *civili*; utraque talis vel à *modo*, vel à *forma* possidendi. *Naturalis à modo possidendi est*, dum quis actu corporeo occupat aut detinet rem ut suam; si verò quis rem, quam actu corporeo aliquando tenuit, civiliter tantum & solo animo detinet, ut absens, dormiens, *civilis quoad modum* vocatur. *Naturalis possessio à forma vel causa est*, quando quis rem quidem detinet ut suam, sed sine animo & opinione dominii. *Civilis quoad formam est*, quando quis rem detinet ut suam cum animo & opinione dominii. Datur etiam juxta multos possessio *Civilissima*, vi cujus quis sine corporis & animi occupatione fit verus rei possessor, quia scil. sola LL. dispositione possessio rei in absentem & ignorantem transfertur; uti in Hispania præl, Majoratus, fidei commissa post mortem defuncti statim transunt ad hæredem.

E 2

Resp.

Resp. 4. Alia demum est possessio *bona*, et *mala fidei*: possessio *b. f.* est, quâ quis rem possidet, quam inculpabiliter iudicat esse suam: *m.* quâ quis rem detinet ut suam, sciens esse alienam vel non nisi ex ignorantia crassa & culpabili nesciens.

Q. 2. Quomodo acquiratur possessio? *Resp. 1.* Per solam apprehensionem *veram* (quæ fit per manus, si res sit mobilis; vel pedibus, si sit immobilis) acquiritur regulariter possessio rerum corporalium, in nullius dominio existentium v. g. volucrum, piscium, ferarum, thesauri, §. 12. & 18. *Inst. de rer. divis.* Potest autem apprehensio vera fieri vel per se, vel per alium, filium, servum, Procuratorem. *L. 1. §. 1. ff. de acq. vel amitt. poss.*

Resp. 2. Per apprehensionem fictam (quæ fit per actum ex LL. dispositione æquivalentem apprehensioni veræ & reali) rerum illarum possessio acquiritur, quæ sunt in alicujus dominio vel possessione. §. 45. *Inst. de rer. divis. L. 74. ff. de contrah. empt.* Modis variis fit apprehensio ficta; scil. traditione alicujus instrumenti, v. g. clavium, §. 45. & *L. 74. cit.* vel scripturæ alterius instrumenti, quo pristini possessoris ius continetur. *L. 1. C. de donat. visu L. 18. §. 1. ff. de acq. vel amitt. poss.* appositione brevis manus *L. 9. §. 5. ff. de acq. rer. dom.* substitutione antiqui possessoris. *L. 18. cit.* clausulâ constituti. *L. 18. cit. L. 19. & 21. §. fin. ff. de acq. vel*

vel amitt. poss. appositione custodiae. L. 51. ff. de acq. poss. investiturâ L. 18. cit. & L. 74. cit.

Resp. 3. Possessio vel quasi possessio rerum incorporaliū vel jurium, quæ rebus non inhærent, uti jus eligendi, acquiritur per actus exercitos tanquam jure debitos, & non ex gratia vel amicitia permittos, cum scientia & patientia illius, cujus est permittere vel prohibere tales actus. Haun. tom. 1. tr. 3. n. 22. Wiestn. & alii passim. Si jura sint, quæ rebus inhærent, uti servitutes viæ, itineris non per actum tantum antecedenter descriptos, sed etiam sine ullo usu per solam introductionem in fundum. L. 3. ff. de usufr. Sicut possessio servitutis negativæ, v. g. altiùs non tollendi acquiritur per solam prohibitionem, cui acquiescit adversarius; nimirum etiam unicam: quoad acquirendam autem possessionem aliorum jurium & servitutum affirmatarum, si tales sint actus, qui solent subinde, licet rarò, ex amicitia concedi, non sufficit unus actus. arg. L. 1. §. 1. ff. de itin. actûque priv.

Q. 3. Quomodo amittatur possessio? Resp. 1. Loquendo in genere amittitur possessio omnibus illis modis, quibus ab uno in alium transferri potest. 2. Amitti potest possessio tam mobilium quàm immobilium, tam civilis, quàm naturalis solo animo non amplius possidendi. L. 3. § 6. ff. de acq. vel amitt. poss. non obstante L. 8. ff. eod. 3. Possessio naturalis æquè ac civilis (scil. quoad modum) rerum mobilium amittitur furto. L. 15. & 47. ff. de acq. vel amitt. poss. amissione, gemmæ

E 3

v. g.

v. g. ut nesciatur, ubi sit. *L. 25. ff. eod. fugā rerum animatarum, seruo & ancilla exceptis, de quibus aliter in jure dispositum. L. 1. §. 14. L. 3. §. 1. L. 13. prin. ff. de acq. vel amitt. poss.* 4. Rerum immobilium possessio amittitur, si possessor longo tempore v. g. decennio, nec per se, nec per alium rei insistat, vel protestetur, se possessionem ejus retinere velle. *L. 6. §. 1. ff. de acq. poss.* Si res nesciat ab alio occupatam, & eam negligat vindicare. arg. *L. 46. ff. eod.* Si expulsurus inuasorem ipse repulsus cedat. *L. 6. cit. L. 25. §. fin. ff. de acq. vel. amitt. poss.*

Q. 4. Quæ sint commoda possessionis? Resp. 1. Possessio relevat ab onere probandi, nisi possidenti resistat jus, aut adversarius habeat pro se intentionem in jure fundatam; uti in *c. 2. de rescriptis in 6.* 2. In dubio semper melior est conditio possidentis. 3. Parit præsumptionem dominii, & si sit immemorialis, etiam tituli. 4. Causam conditionem usucapiendi. 5. Tribuit jus administrationis, & si annexum sit jus eligendi, præferendi &c. etiam illud *c. 19. de jure Patroni c. 24. de elect.* 6. Possessor b. f. facit fructus ex re aliena perceptos suos, modo *consumpti sint, etiamsi inde factus sit ditior*; quod tamen non procedit, si res titulo universalis acceperit, vel fructus sint percepti post litem contestatam. *§. 35. Inst. de rer. div. L. 4. §. 2, ff. regund. fin.*

De Proprietate.

Q. 1. *Quid sit proprietas, & quomodo differat à possessione?* *Resp. 1.* Proprietas sumpta pro dominio est jus reale disponendi de re aliqua tanquam sua, addunt aliqui, nisi lege prohibeatur. Si sit jus perfectè de re aliqua disponendi, scilicet quoad proprietatem & utilitatem, sive fructus, erit dominium perfectum sive plenum; si tantum quoad aliquos usus, erit non plenum, quod vel est directum, vel utile. Item dominium aliud est naturale, aliud civile; aliud verum, aliud fictum, aliud revocabile, aliud irrevocabile; universale aliud, aliud singulare.

Resp. 2. In multis differt proprietas à possessione, adeo ut dicatur *L. 12. §. 1. ff. de acq. vel amitt. poss.* proprietas nihil habere commune cum possessione. Hinc 1. Differunt in essentia, quia proprietas est jus ipsum, quo res mea est, possessio est jus, quo rem detineo ut meam, licet mea non sit. 2. Quoad modum acquirendi, quia proprietas solo animo acquiritur. *L. 23. ff. de acq. poss.* non amittitur. *L. 17. §. 1. ff. eod.* contrarium est in possessione. *L. 3. §. 3. ff. eod.* 3. Proprietas non acquiritur sine titulo. *L. 13. ff. de acq. rer. dom.* possessio in profanis non exigit titulum, nisi contra eum, à quo res possidetur. *L. 6. §. 1. ff. de acq. poss. & c.*

Q. 2. *Quot modis acquiratur dominium?* *Resp.* Varii sunt modi acquirendi dominii, hoc est, tituli

tuli dominii, sive causæ habiles ad *transferendum dominium*. Juri Civili originem debet *prescriptio* item suo modo *testamentum, successio hæreditaria, arrogatio*. De Jure naturali vel potius gentium modi acquirendi dominium sunt *occupatio & successio*, eaque vel *naturalis, vel artificialis*.

Resp. 2. Ad occupationem pertinet 1. *Venatio* per quam animalia fera liberè vagantia sive fuerint aliquando alicujus, nec ne, sunt primò occupantis. *§. 12. Inst. de Rer. divis.* potest tamen & certis personis, & in certis locis, & certis temporibus prohiberi venatio. Ratio, quia justæ causæ exigere possunt. 2. *Inventio* (quæ est occupatio rei inanimatæ, quæ nullius est, ut *gemmæ in littore maris, bona derelicta & vacantia*) facit inventorem *de jure natura & gentium* dominum primò occupantem; ita etiam ut post diligentem inquisitionem non appareat Dominus bonorum incertorum, non teneatur rem inventam erogare pauperibus, sed in usus proprios possit convertere. *D. Thom. 2. 2. q. 11. a. 5. ad. 2.* Item quia tales res deperditæ habent se moraliter tanquam bona domino carentia. De inventione thesauri vide *§. 39. Inst. de rer. divis. L. un. C. de Thesaur.* 3. *Captivitas & occupatio bellica*, quâ homines vel res hostiles fiunt in justo bello capientium.

Resp. 3. Ad *accessionem naturalem* refertur 1. *Alluvio*, de qua *§. 20. Inst. de rer. divis.* 2. *Accretio* vel *coalitio* *§. 2. ibid.* 3. *Insulæ productio*. *§. 22. ibid.* 4. *Alvei mutatio*. *§. 23. ibid.*

Resp. 4. Ad Accessionem artificialem seu industriale spectat inædificatio; implantatio; satio; commixtio vel permixtio; specificatio, de quibus à §. 25. Inst. de rer. div. ad 35.

§. 3.

Qua ratione tractanda sit causa possessionis & Proprietatis?

Q. 1. Qua dicatur causa possessionis & proprietatis; & quale remedium habeat agens in iudicio petitorio? Resp. 1. Causa possessionis seu iudicium possessorium est, in quo principaliter agitur de possessione, vel quasi possessione aut adipiscenda, aut retinenda, aut recuperanda. Causa proprietatis, vel iudicium petitorium, in quo principaliter agitur de proprietate vel dominio rei controversæ vel alio jure à possessione distincto.

Resp. 2. Variæ proditæ sunt actiones in iudicio petitorio agenti; v. g. si petatur res corporea, rei vindicatio; si agatur de re incorporea, ut usufructus, servitus, beneficium, jus decimandi, actio præsertim confessoria & negatoria &c. Si agatur solum de jure ad rem, competunt actiones personales, sive, ut vocantur, conditiones.

Q. 2. Quotuplex sit iudicium seu remedium possessorium? Resp. 1. Triplex scilicet adipiscendæ, retinendæ, & recuperandæ possessionis. §. 2. L. de interd. quæ remedia alio etiam nomine interdicta appellantur; hodie Actiones extraordinaria in factum.

E 5

Resp.

Resp. 2. Remedium adipiscendæ est iterum triplex; Primum *quorum bonorum* sic dictum primis verbis, quibus incipit & refertur *L. 1. de interdict.* competitque hæredi *universali*, postquam hæreditatem adiit, ad capiendam ejus possessionem nunquam adhuc habitam adversus eum, qui vel illam possidet titulo *pro hærede*, id est, qui putat se hæredem esse, cum non sit, vel titulo *pro possessore*, hoc est, qui nullo jure possidet hæreditatem, sciens eam ad se non pertinere *L. 1. seq. ff. & C. quor. bonor.* Alterum dicitur *quorum Legatorum*, quod itidem competit hæredi, sed contra legatorios & fideicommissarios particulares, ad avocandam ab iis possessionem legati aut fideicommissi, illudque restituendum hæredi, dum ipsi præveniendo hæredem, qui rei legatæ aut fideicommissi nunquam adhuc possessionem habuit, & à quo id petere debuissent, legatum propria autoritate occuparunt. *L. 1. ff. quorum Legator.* tertium vocatur *interdictum Salvianum* ab authore Salvio Juliano, & competit domino fundi seu Locatori adversus conductorem seu colonum (imò etiam adversus tertium possessorem *L. 1. ff. de Salvian. interd.*) ad avocandam ab eo & adipiscendam possessionem earum reum, quas colonus prædio à se conducto intulit, sicque vel tacite dum prædium est urbanum, vel expresse, dum est rusticum, oppignoravit, & dein ante solutionem extulit & alienavit. *f. 3. Inst. de interd. L. 4. & fin. C. in quib. caus. pign. tacit. contract.* differt hoc remedium ab *Actione Serviana*, que non

non est remedium iudicii possessorii sed petitorii. Præter hæc remedia Prætoria dantur de Jura Civili adhuc potissimum tria ; scil. 1. ex *L. fin. C. de edict. Div. Hadrian. toll.* 2. Ex *L. creditores 3. C. de pignorib.* 3. Est imploratio officii iudicis facta ab eo, qui titulum & proprietatem beneficii Ecclesiastici consecutus est, ut in actualem ejus possessionem, quam nondum habuit, ab habente jus immittatur, vel ab hærede, ut vacuam rerum hæreditariarum possessionem autoritate iudicis absque incommodo nanciscatur.

Resp. 3. Remedium *retinenda* duplex est ; *interdictum uti possidetis* datur pro retinenda possessione rerum immobilium contra injustè & extrajudicialiter turbantem : *interdictum Utrobi* datur pro retentione rerum mobilium. Vincit in utroque, qui tempore litis contestatæ possessionem habet sine vitio, id est, nec vi, nec clam, nec precario ab Adversario suo. §. 4. *Inst. de interd. L. 3. ff. ut possidetis.* Vide Engel b. à n. 6.

Resp. 4. Remedia *recuperanda* varia enumerantur ab AA. duo hic considerantur, scil *Interdictum unde vi*, quod datur pro recuperanda possessione rerum immobilium, à qua quis per vim est dejectus. §. 6. *Inst. de interd.* alterum pro recuperanda rerum immobilium possessione, si agitur principaliter de mobilibus vi ablati, & dicitur *Actio vi bonorum.*

Q. 3. An causa proprietatis & possessionis eorundem eodem iudice tractari debeat ? *Resp.* Aff. Ratio sumitur ex *L. 10. C. de jud.* ubi decernitur, *nequis*
can-

continentiam causa dividat, atqui causa proprietatis & possessionis sunt causæ connexæ; ergo. hoc procedit, sive possessorium cumuletur cum petitorio, ut *Q. seq.* dicetur, sive finitâ causâ possessionis instituaturs causa proprietatis; sive iudex sit ordinarius, sive delegatus in genere vel in specie super causâ proprietatis, aut contra. Limitatur tamen responsio 1. Si partes sint fori diversi, v. g. Clericus in causâ profanâ obtinuit in possessorio coram iudice Laico, is trahi non potest ad eundem iudicem in petitorio, *si instituaturs finitâ causâ possessionis c. fin. de jud. 2*: Si causa possessoria & proprietatis talis sit, ut non possit de utraque iudex cognoscere, sic v. g. licet juxta communem, quam & nos tenemus, possit iudex Laicus cognoscere super causâ possessoriâ rei spiritualis annexa dum non involvitur quæstio juris & reus conventus non est persona Ecclesiastica, non tamen potest definire causam petitoriam. &c.

Q. 4. An causa possessionis & proprietatis in eodem iudicio cumulari possit? Resp. 1. Potest causa possessionis & proprietatis in eodem iudicio cumulari, sive proponi ab una eademque parte aut in ipso litis exordio simul, aut successive, ut actor, postquam incepit agere petitorio, ad possessorium adipiscendæ vel recuperandæ regreditur. *c. 2. 4. & seq. h. t. L. 18. §. fin. ff. de vi & arm. L. 1. §. 4. ff. quor. legator.* potest etiam cumulari, ut proponatur in eodem iudicio divisim à partibus, dum v. g. actor incipit iudicium possessorium, petendo sibi adjudicari possessionem

reus

reus excipiendo econtra contendit proprietatem rei sibi competere, eamque petit; aut dum uterque actor simul & reus contendunt super proprietate & possessione. Habetur in iisd. text. & ratio est, quia hoc modo minuuntur lites, cum ex duabus fiat una. Textus qui in contrarium afferuntur, intelligendi sunt, tum causam possessionis prius discutiendam, quando neuter vult in se suscipere onus probandi.

Resp. 2. Etiam possessorium retinendæ potest cumulari subinde cum petitorio. *L. 12. ff. de acq. vel amitt. poss.* ubi interdictum *ut possidetis* sive retinendæ possessionis diferte illi conceditur, qui *cepit rem vindicare*, seu agere petitorio. *L. 9. ff. de R. V.* quod in *c. 5. h. t.* Pontifex non fecerit mentionem possessorii retinendæ, ideo est, quod de eo non fuerit consultus. Verba, *aliis possessoris in suo robore permansuris*, intelligi debent, dum unus idemque non suscipit probationem utriusque, proprietatis scil. & possessionis. Casus, in quibus procedit cumulatio, vide apud Schmalzg. *h. n. 64.*

Q. 5. Qualiter procedi debeat causâ possessionis & proprietatis cumulata in eodem iudicio? Resp. 1. Potest iudex conjunctim super utraque causa recipere probationes & testes *c. 2. h. t.* 2. Dum propositis discussisque probationibus de utraque causa liquet, unâ sententiâ utramque terminare debet. *c. 6. h. t.* quod *c. 2. h. t.* dicitur, posse iudicem prius probationes super possessorio discutere, intelligitur de casu, quo uterque litiganti.

um contendit sibi competere possessionem & proprietatem.

3. Pronuntiare quidem iudex debet prius de causa possessionis, quam proprietatis, in executione tamen praevallet sententia super proprietate. *c. 6. h. t.* Ratio, quia ea utpote dignior efficacior, mox ut lata, trahit ad se possessionem, eandemque penitus absorbet.

TITULUS XIII.

De restitutione spoliatorum.

Q. 1. *Quid tractetur in presenti titulo?* Resp. De remedio recuperandae possessionis, quo agitur, ut ante omnia pristina possessio cum omni causa restituatur illi, qui possessione rerum corporalium immobilium, aut quasi possessione incorporalium vi vel clam, injuste vel indebite est dejectus. Ut supra dictum, remedium recuperandae potissimum duplex est, scilicet *interdictum unde vi* & *actio vi bonorum raptorum*, quò etiam reducitur *actio ad exhibendum* & alia remedia praesertim Jure Can. inducta, quae non vocantur *interdicta*, sed *conditiones ex Lege vel Canone* ad recuperandam possessionem, uti *condictio ex c. saepe contingit 18. h. t. ex can. redintegranda. 3. caus. 3. q. 1.*

Q. 2. *Cui competat interdictum Unde vi?* Resp. 1. In genere loquendo non conceditur hoc interdictum, nisi illi, qui vi dejectus ac spoliatus est

pos-